

Vítězslav Nezval (26. 5. 1900 Biskoupky /u Moravského Krumlova/ – 6. 4. 1958 Praha)

Český spisovatel (především básník), literární a výtvarný teoretik i kritik, překladatel. Jeden z předních představitelů české moderní kultury 20. a 30. let 20. století, významná osobnost uměleckých směrů poetismu a surrealismu.

Vítězslav Nezval pocházel z rodiny venkovského učitele, vystudoval gymnasium v Třebíči, ale nedokončil Právnickou fakultu brněnské Masarykovy univerzity ani Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy. Žil především jako spisovatel na volné noze, ale také přispíval do různých novin a časopisů a v letech 1928 – 1929 byl dramaturgem pražského autorského Osvobozeného divadla (1923/1926 – 1938, klíčovými

osobnostmi tu byli Jiří Voskovec, Jan Werich, Jaroslav Ježek, Jiří Frejka, Jindřich Honzl).

V r. 1922 Nezval vstoupil do uměleckého sdružení Devětsil (existovalo 1920 – 1930), které se stalo hlavním centrem tehdejší české modernistické kultury (jeho dalšími literátskými členy byli Karel Teige, Jaroslav Seifert, Vladislav Vančura, Jiří Wolker, Jiří Voskovec, Konstantin Biebl aj.). Na půdě Devětsilu se Nezval podílel na utvoření literárního směru poetismu, který objevoval a zprostředkovával hravou a emotivní poezii všedního života v moderním poválečném světě, ovšem udržel si také citlivost vůči tíživým sociálním rozdílům.

Nezval básník vynikal jak bohatou imaginací (představivostí) a námětovou invencí (vynalézavostí), tak pohotovým a esteticky i významově objevným vyjadřováním.

Ve 30. letech se Nezval stal vůdčí osobností českého surrealismu (výtvarného a literárního směru vzniklého ve Francii a chápajícího umělecké dílo jako odraz spontánních intimních, racionalitou nekorigovaných – tedy nadreálných – představ, spojovaných jen volnými asociacemi).

Nezval hodně cestoval po Evropě (Francie, Itálie, Sovětský svaz...) a seznámil se s řadou vynikajících kulturních osobností. V r. 1924 vstoupil do komunistické strany, v r. 1944 byl jako antifašisticky orientovaný člověk zatčen německou tajnou policií gestapem a krátce vězněn, 1945 – 1951 pracoval na ministerstvu informací.

Nezvalovou životní partnerkou byla (od r. 1926) Františka („Fáfinka“) Řepová (sňatek až 1948), potomka (syna Roberta, narozen 1954) však měl se svou milenkou (od 1952) Olgou Jungovou.

Některá díla:

Básnické sbírky *Pantomima* (1924; v ní cyklus *Abeceda*), *Menší růžová zahrada* (1926), *Skleněný havelok* (1932), *Sbohem a šáteček* (1934), *Praha s prsty deště* (1936), *Žena v množném čísle* (1936), *Absolutní hrobař* (1937; inspirováno slavným španělským surrealistickým malířem Salvadorem Dalím), *Matka Naděje* (1938), *Chrpy a města* (1955);

Básnické skladby *Podivuhodný kouzelník* (1922), *Akrobat* (1927), *Edison* (1928; o vztahu mezi tvorbou básníka a vynálezce; zhudebnil 1978 Jan Spálený), *Zpěv míru* (1950);

Divadelní hry *Milenci z kiosku* (1932), *Manon Lescaut* (1940; francouzská předloha z r. 1731), *Dnes ještě zapadá slunce nad Atlantidou* (1956);

Literárněteoretická kniha *Moderní básnické směry* (1937);

Knížka pro děti *Anička skřítek a Slaměný Hubert* (1936).